

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії
проф. Тарас Ф. Крижановський

2018 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВІПРОБУВАННЯ
З ПРЕДМЕТУ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»
для вступників на основі базової середньої освіти

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ПРЕДМЕТУ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»
для вступників на основі базової середньої освіти**

Пояснювальна записка

Програму вступного випробування з предмету «Історія України» для вступників до Економіко-правового коледжу Міжнародного гуманітарного університету відповідно до листа Міністерства освіти і науки України „Про вивчення базових дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах у 2017/2018 навчальному році” від 22.06.2017 р. № 1/9-423 розроблено на основі програми "Історія України. Всесвітня історія. 5 - 9 класи.", котра розміщена на сайті міністерства¹, в обсязі курсу "Історія України. Всесвітня історія. Інтегрований курс. 6 клас" в частині, що стосується стародавньої історії України, і курсів "Історія України" для 7 – 9 класів за виключенням тем, що передбачають вивчення історії рідного краю.

Програма вступного випробування складається з 22 розділів і охоплює період з найдавніших часів до кінця ХІХ століття. Специфікація розділів у відповідності до зазначених вище програм є такою:

Блоки розділів програми	Відповідні програми загальноосвітньої школи
Розділи 1-2.	Історія України. Всесвітня історія. Інтегрований курс. 6 клас ²
Розділи 3-8.	Історія України. 7 клас
Розділи 9-14.	Історія України. 8 клас
Розділи 15-22.	Історія України. 9 клас

Обсяг навчального матеріалу для кожного блоку розділів визначено відповідно до кількості навчальних годин, вказаних у зазначених вище програмах, і складає наступний відсоток:

Блоки розділів програми	Кількість годин (відповідно до програм загальноосвітньої школи)	Обсяг навчального матеріалу (відсоток відповідно до програм загальноосвітньої школи)
Розділи 1-2.	16	10.33%
Розділи 3-8.	35	22.57%
Розділи 9-14.	52	33.55%
Розділи 15-22.	52	33.55%

Джерела, вказані в списку рекомендованої для підготовки літератури, розділено на основні і додаткові. Список укладено з врахуванням джерел, вказаних у „Переліку навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в основній і старшій школі у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням українською мовою у 2017/2018 навчальному році”, затверджений листом Міністерства науки і освіти України від 19.08.2017.³

Додаткові джерела рекомендуються в частині, що відповідає зазначеній вище програмі.

¹ Посилання: <http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/%D0%A7%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D0%B0%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90%202015%202016.docx>

² В частині, що стосується стародавньої історії України

³ Тимчасово, до видання відповідного переліку на поточний навчальний рік.

Відповідно до вимог до знань учнів основної школи, абітурієнти повинні володіти знаннями з історії України на таких рівнях:

- рівень оволодіння історичними знаннями; знання хронологічних меж періодів, найважливіших історичних подій і процесів; визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;

- рівень умінь групування (класифікації) фактів за вказаною ознакою, розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;

- рівень оволодіння практичними вміннями та навичками роботи з історичними джерелами; обґрунтування власного ставлення учня щодо історичної події, явища, діяча.

Відповідно до вимог до умінь та навичок учнів основної школи, абітурієнти повинні володіти загальнонавчальними (розумовими та мовленнєвими), а також предметно-історичними (хронологічними, картографічними, спеціальними) вміннями та навичками, серед яких найголовнішими є:

- уміння аналізувати, синтезувати, співставляти та порівнювати історичну інформацію;

- уміння виділяти головну та вторинну інформацію, будувати докази і спростування;

- уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки подій і явищ;

- уміння працювати з різними джерелами інформації;

- уміння визначати хронологічні межі соціально-економічних та політичних подій, їх зміст та послідовність;

- позначати на картосхемі місця історичних подій;

- аналізувати історичні джерела, класифікувати їх;

- пояснювати і застосовувати історичні поняття і терміни.

ЗМІСТ

Програми вступного випробування з предмету «історія України» для вступників на основі базової середньої освіти

Розділ 1. ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ ЗА ПЕРВІСНИХ ЧАСІВ.

Виникнення людини. Поява пралюдей, їх розселення на території України. Найвідоміші стоянки первісних людей на території України.

Перші землероби та скотарі на території України. Трипільська археологічна культура. Господарство, побут і духовне життя носіїв трипільської культури. Скотарі степу.

Культура та вірування людей за первісних часів. Поява знань, їх прикладний характер. Поява мистецтва та релігійних вірувань. Формування суспільства і влади.

Розділ 2. СВІТ КОЧОВИКІВ ТА АНТИЧНІ МІСТА-ДЕРЖАВИ.

Кіммерійці на території сучасної України. Скіфи: розселення, заняття, духовний світ. Скіфо-перські війни. Велика Скіфія. Сармати.

Велика грецька колонізація. Античні міста-держави в Північному Причорномор'ї та Криму. Найголовніші міста-колонії. Суспільне, господарське та духовне життя в колоніях.

Боспорське царство. Римський період грецьких міст-держав Північного Причорномор'я. Пізні скіфи на Дніпрі та в Криму.

Розділ 3. ДАВНІ СЛОВ'ЯНИ ТА ЇХНІ СУСІДИ.

Історичні джерела з історії слов'ян. Прабатьківщина слов'ян. Суспільне, господарське життя і духовний світ давніх слов'ян.

Сусіди давніх слов'ян.

Слов'яни напередодні та під час Великого переселення народів. Готи та гуни на теренах України.

Напрямки розселення слов'ян. Зародження слов'янських народів, зокрема українського.

Розділ 4. ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ РУСІ-УКРАЇНИ.

Розселення племінних союзів східних слов'ян VIII—IX ст. на території сучасної України. Сусіди східнослов'янських племен. Етнічні й державотворчі процеси в період утворення Київської держави.

Походження назви «Русь». Князювання Аскольда. Правління Олега. Князь Ігор. Походи проти Візантії.

Княгиня Ольга, її реформи. Прихід Святослава до влади. Похід проти Хозарського каганату. Балканські походи.

Суспільний устрій Київської держави у IX—X ст. Склад та заняття населення. Життя людей у селі. Міста і міське життя.

Розділ 5. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА (РУСЬ-УКРАЇНА) НАПРИКІНЦІ X — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XI ст.

Початок правління князя Володимира. Територіальне зростання Київської держави. Запровадження християнства як державної релігії. Внутрішня і зовнішня політика Володимира.

Міжусобна боротьба між синами Володимира Великого. Утвердження Ярослава в Києві.

Розбудова Києва. «Руська правда». Церковне та культурно-освітнє життя. Відносини з іншими державами.

Політичний устрій. Основні верстви населення. Розвиток землеволодіння. Залежність селян і повинності. Розвиток сільського господарства, ремесел, торгівлі. Міста. Гроші.

Розвиток української мови та писемності. Школи. Усна народна творчість. Архітектура. Малярство. Музична творчість.

Розділ 6. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА (РУСЬ-УКРАЇНА) У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XI — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIII ст.

Київська держава за часів правління Ярославичів. Половці. Боротьба між Ярославичами за київський престол. Любецький з'їзд князів.

Посилення великокнязівської влади за Володимира Мономаха, його внутрішня і зовнішня політика. Правління Мстислава Володимировича. Роздробленість Русі.

Політичний і соціально-економічний розвиток Київського і Переяславського князівств сер. XII — перш. пол. XIII ст.

Політичний і соціально-економічний розвиток Чернігівського князівства сер. XII — перш. пол. XIII ст. «Слово о полку Ігоревім» — історичне джерело і літературна пам'ятка Давньої Русі.

Політичний і соціально-економічний розвиток Галицького і Волинського князівств. Піднесення Галицького князівства за Володимира та Ярослава Осмомисла.

Освіта. Наука. Усна народна творчість.

Книжні пам'ятки. Літописання. Архітектура та мистецтво. Історичне значення Київської держави.

Розділ 7. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА

Утворення Галицько-Волинської держави за Романа Мстиславича. Боротьба синів Романа Мстиславича за відродження Галицько-Волинської держави.

Перший похід монголів на Русь. Вторгнення хана Батия на українські землі. Утворення Золотої Орди.

Внутрішня та зовнішня політика князя Данила Романовича. Коронація Данила. Наступники Данила Романовича.

Правління короля Юрія I. Останні галицько-волинські князі. Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за землі Галицько-Волинської держави в 40—80-ті роки XIV ст. Волинь за правління Любарта.

Особливості розвитку культури Галицько-Волинської держави. Освіта. Літописання. Архітектура та образотворче мистецтво.

Історичне значення Галицько-Волинської держави.

Розділ 8. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ (ДРУГА ПОЛ. XIV — XV ст.)

Поширення влади польського короля на Галичину, а Великого князівства Литовського — на інші українські землі. Суспільно-політичний устрій Великого князівства Литовського. Кревська унія.

Політика великого князя литовського Вітовта щодо українських земель. Виступ литовсько-руської знаті на чолі з князем Свидригайлом. Відновлення та остаточна ліквідація Київського і Волинського удільних князівств.

Закарпаття під владою Угорщини. Буковина у складі Молдовського князівства. Завоювання Московською державою Чернігово-Сіверських земель.

Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Початок татарських походів на українські землі.

Соціальна структура суспільства. Панівні верстви населення, їхнє повсякденне життя. Князь В.-К. Острозький. Становище духівництва та церковні відносини.

Сільське господарство. Становище і повсякденне життя селянства. Зростання міст. Магдебурзьке право. Міське населення та його спосіб життя. Розвиток ремесел і торгівлі.

Розвиток культури українських земель у др. пол. XIV—XV ст. Освіта. Юрій Дрогобич. Початок українського книговидання. Ш. Фіоль. Архітектура й містобудування.

Розділ 9. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В XVI ст.

Соціальна структура українського суспільства та економічне життя. Князі, пани й дрібна шляхта. Становище непривілейованих груп населення. Виникнення українського козацтва.

Передумови Люблінської унії. Люблінський сейм 1569 р. Суспільно-політичні зміни в українських землях після Люблінської унії.

Реформаційні та контрреформаційні рухи в Україні. Православні братства. Львівська братська школа.

Становище церкви. Розвиток полемічної літератури. Церковні собори в Бересті 1596 р., утворення греко-католицької церкви.

Виникнення Запорізької Січі. Д. Вишневецький. Життя та побут козаків.

Військове мистецтво козацтва. Утворення реєстрового козацтва. Повстання 1591—1596 рр.

Умови розвитку культури. Розвиток української мови. Шкільництво. Острозька академія. Рукописна книга та книговидання.

Архітектура й містобудування. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво.

Розділ 10. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У ПЕРШ. ПОЛ. XVII ст.

Зростання магнатського землеволодіння. Поширення фільварків. Розвиток товарного виробництва. Міста. Становище селян та міщан.

Вплив Берестейської унії на церковне життя в Україні. Становище церков.

Морські походи козаків. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Участь українського козацтва у Хотинській війні.

Козацько-польський збройний конфлікт 1625 р. Повстання Т. Федоровича, І. Сулими. Національно-визвольне повстання 1637—1638 рр.

Митрополит П. Могила. Шкільництво. Утворення Києво-Могилянської академії. Література. Книговидання.

Театр. Література. Музика. Архітектура та образотворче мистецтво.

Розділ 11. ПОЧАТОК НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ ВІЙНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ СЕРЕДИНИ XVII ст.

Передумови Національно-визвольної війни. Б. Хмельницький, його сподвижники.

Битви на Жовтих Водах, під Корсунем та Пилявцями. Визвольний похід українського війська в Галичину. Програма розбудови Української козацької держави.

Збаразько-Зборівська кампанія. Укладення Зборівської угоди. Берестецька битва. Білоцерківський мирний договір.

Утворення української козацької держави — Гетьманщини. Політичний та адміністративно-територіальний устрій. Фінансова система та судочинство. Українська армія. Зміни в соціально-економічному житті українського народу.

Молдовські походи Б. Хмельницького. Батозька битва. Жванецька облога. Внутрішньо- і зовнішньополітичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р.

Українські землі в системі міжнародних відносин. Місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи. Зовнішня політика Гетьманщини. Відносини між Українською державою і Московією.

Українсько-московська міждержавна угода 1654 р. Воєнні дії в 1654—1655 рр.

Розділ 12. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 60–80-ТІ РР. XVII СТ.

Віленське перемир'я. Зміна зовнішньополітичної орієнтації Б. Хмельницького. Дії українського війська в Польщі 1656—1657 рр. Б. Хмельницький — політик та дипломат. Становище в Гетьманщині після смерті Б. Хмельницького.

Гетьман І. Виговський, його зовнішня та внутрішня політика. Гадяцька угода 1658 р. Московсько-українська війна 1658—1659 рр.

Переяславський договір 1659 р. Чуднівська кампанія 1660 р. та укладення Слободищенської угоди. Боротьба за владу на Лівобережній Україні. Андрусівське перемир'я 1667 р.

Гетьман П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання України. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Бахчисарайський мир. Занепад Правобережжя, його перехід під владу Польщі.

Адміністративно-територіальний устрій Лівобережної Гетьманщини. Органи влади. Заходи гетьманів щодо захисту державних інтересів Гетьманщини. Соціальний устрій.

Слобідська Україна в другій половині XVII ст. Заснування слобідських міст. Адміністративно-політичний та соціальний устрій.

Запорізька Січ у складі Гетьманщини. Участь запорожців у війнах проти Польщі, Османської імперії та Кримського ханства. Політика уряду Московії щодо Запорізької Січі.

Господарське, культурне та церковне життя в українських землях. Землеволодіння. Сільське господарство, ремесло, промисли, торгівля. Становище церкви.

Розділ 13. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПР. XVII — У ПЕРШ. ПОЛ. XVIII ст.

Гетьманщина наприкінці XVII — на початку XVIII ст. «Вічний мир». Перший Кримський похід. Обрання гетьманом І. Мазепи. Коломацькі статті 1687 р. Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи.

Правобережна Україна наприкінці XVII — на початку XVIII ст. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. Повстання С. Палія.

Україна в подіях Північної війни. Українсько-шведський союз. Воєнно-політичні акції російського царя проти українців.

Полтавська битва. Гетьман І. Мазепа в історії України. К. Гордієнко.

Становище в Україні після Полтавської битви. Наступ царату на українську культуру. Заходи щодо економіки Гетьманщини. П. Орлик і його Конституція.

Гетьман І. Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії. П. Полуботок. Відновлення гетьманства. «Рішительні пункти». Гетьман Д. Апостол, його реформи. Діяльність «Правління гетьманського уряду».

Особливості розвитку культури. Освіта і друкарство. Києво-Могилянська академія. Розвиток літератури: поезія, богословські твори, літописна та історична проза. Графіка. Живопис. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура.

Розділ 14. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДР. ПОЛ. XVIII ст.

Гетьман К. Розумовський, його діяльність. Остаточна ліквідація гетьманства. Діяльність П. Рум'янцева в Лівобережній Україні. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація решток автономного устрою Гетьманщини.

Соціально-політичне та економічне становище в Правобережній Україні. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. М. Залізняк. Зміни у політичному становищі правобережних земель.

Соціально-політичне та економічне становище в Галичині, на Буковині та Закарпатті. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої. Зміни у політичному становищі західноукраїнських земель.

Адміністративно-територіальний поділ та освоєння запорізьких земель Нової (Підпільненської) Січі. Ліквідація Запорізької Січі. П. Калнишевський. Доля запорожців після ліквідації Запорізької Січі. Заселення Південної України. Кримське ханство в XVIII ст. Приєднання Криму до Росії.

Розвиток культури в др. пол. XVIII ст. Освіта. Внесок Києво-Могилянської академії в культурно-освітній розвиток. Розвиток філософських ідей. Г. Сковорода. Природничі науки. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура. Графіка. Живопис.

Розділ 15. ФОРМУВАННЯ МОДЕРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ. ТЕОРІЯ ТА СУСПІЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕРШ. ПОЛ. XIX ст.

Від етносу до нації; від Малоросії та Галицької Русі до України. «Українське питання» — проблема панівних націй. «Український проект».

Чим поняття «українська нація» відрізняється від понять «українська народність» або «український етнос». Які характеристики їх визначають. Староукраїнство і українство Нового часу. Історична пам'ять — найсуттєвіший чинник формування національної свідомості.

Значення фольклору та етнографії в дослідженні національних ознак українців.

Пошук науково-історичних підвалин української окремішності. Початок академічного (наукового) етапу українського визвольного руху.

Російська панславистська, польська федеративна і українська слов'янофільська теорії.

Шляхи мобілізації української нації в умовах модернізаційних трансформацій суспільства. Ідея соборності українських земель. Релігійно-конфесійні проблеми в національному питанні.

Розділ 16. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЙ НАПР. XVIII — У ПЕРШ. ТРЕТ. XIX ст.

Українські землі у складі Російської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Національне та соціальне становище населення України. Проникнення буржуазних рис повсякденного життя у побут мешканців міста і села. Життя великих міст.

Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Політика австрійського уряду щодо українців. Національне та соціальне становище населення України. Зміни у побуті, стилі та традиціях життя міста і села.

Вплив міжнародних відносин на розвиток українських земель в першій третині XIX ст. Україна в Російсько-турецькій війні 1806—1812 рр. та Російсько-французькій війні 1812 р. Азовське козацьке військо.

Початок національного відродження. Національна ідея в суспільно-політичному русі України. «Історія русів». Українська автономістська ідея. Новгород-Сіверський гурток. Українське культурне відродження на Слобожанщині.

Поширення ідей Просвітництва у Західній Україні. Пробудження національного життя. Українська національна ідея в середовищі греко-католицьких священників. «Руська трійця».

Масонство в Україні. Україна в програмних документах декабристів. Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830—1831 рр. і Україна.

Розділ 17. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ НАРОДУ ТА УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ У ПЕРШ. ПОЛ. XIX ст.

Сільське господарство.

Початок промислової революції. Формування фабрично-заводської промисловості. Міста. Розвиток внутрішньої торгівлі. Одеса. Місце України в зовнішній торгівлі Росії.

Повсякденне життя. Соціально-економічне становище українського населення під владою Австрійської та Російської імперій і соціальні рухи. Форми й характер протесту козаків, селян та військових поселенців.

Селянські виступи під проводом У. Кармелюка. «Київська козаччина» 1855 р. Селянські виступи в Галичині, Буковині, Закарпатті.

Утворення Кирило-Мефодіївського братства. Програмні документи й громадсько-політична діяльність братчиків. Місце Т. Шевченка в українському національному відродженні. П. Куліш. М. Костомаров. Риси ментальнісних установок, що відрізняли українців від сусідніх національних спільнот: поляків і росіян.

Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848—1849 рр. в Австрійській імперії. Зв'язки діячів українського руху Наддніпрянщини з лідерами чеського і південнослов'янського відродження. Утворення та діяльність Головної руської ради. Українське питання на Слов'янському з'їзді у Празі. Участь українців у виборах до австрійського парламенту.

Розділ 18. КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ НАПР. XVIII — У ПЕРШ. ПОЛ. XIX ст.

Особливості розвитку культури. Капіталізація і її вплив на культуру. Освіта. Київський та Харківський університети. Гімназії. Рішельєвський та Ніжинський ліцеї. Наука. Видатні вчені.

Нова українська література і театр як відображення тенденцій суспільного розвитку. Т. Шевченко, І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, П. Гулак-Артемівський, Є.Гребінка.

Музика, образотворче мистецтво і архітектура в пошуках українського мистецького стилю.

Традиційно-побутова культура у селі та місті. Релігійне життя. Доля української жінки.

Розділ 19. МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СЕР. — У ДР. ПОЛ. ХІХ ст.

Вплив аграрної реформи уряду Франца-Йосифа 1848 р. на розвиток економіки у західноукраїнських землях. Селянська реформа 1861 р. у Наддніпрянській Україні. Зміни в сільському господарстві. Капіталізація. Ринкові відносини.

Поширення вільнонайманої праці. Розвиток промисловості. Особливості індустріалізації в Україні. Розвиток міст і сіл. Розширення внутрішнього ринку. Торгівля. Українські підприємці. Родини Яхненків і Смирєнєв.

Реформи адміністративно - політичного управління 60—70-х років ХІХ ст. у підросійській Україні. Зміни у соціальній структурі суспільства. Суперечливі процеси модернізації повсякденного життя. Початок трудової еміграції.

Розділ 20. НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ. УКРАЇНОФІЛЬСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЦЬКИЙ І ПОЛІТИЧНИЙ ЕТАПИ ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ

Зіткнення російської, польської, німецької і австрійської національних ідей на українських землях. Українське питання, його головні засади і принципи. Україна в геополітичних стратегіях Росії, Німеччини, Австро-Угорщини. Хлопомани і народовці.

Москвофільство і малоросійство.

Подвійна лояльність української еліти. Український соціалізм. М. Драгоманов.

Націонал-демократична течія — галицькі народовці і київські старогромадівці. Ідея територіалізму — патріотизму землі та концепт «українська політична нація». Національний соціал-демократизм. Участь представників різних етносів в українському визвольному русі.

Розділ 21. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХ В УКРАЇНІ У ДР. ПОЛ. ХІХ ст.

Початок громадівського руху наприкінці 50-х — у 60-х роках ХІХ ст. Київська та інші громади. Журнал «Основа». В. Антонович. Валуєвський циркуляр.

Основні течії суспільно-політичного руху в 50—60-х роках ХІХ ст. на західноукраїнських землях: москвофіли та народовці. Культурно-освітнє товариство «Просвіта». Польське повстання 1863—1864 рр. і Україна.

Відродження громадівського руху в 70—90-х роках. Громадівський рух. «Південно-Західний відділ Російського географічного товариства». «Київський телеграф». Ємський указ. Російський громадсько-політичний рух народників в українських землях.

Діяльність галицьких народовців у другій половині 70-х—90-ті роки ХІХ ст. Розгортання руху народовців на Буковині та в Закарпатті.

Радикальний рух у Галичині. «Новоєрівська» політика народовців. О. Барвінський та О. Кониський. Утворення першої політичної партії в Україні (РУРП). І. Франко. Утворення УНДП та УСДП. Самостійницька позиція партій Західної України. Українці в Галицькому сеймі та Австрійському парламенті.

Українці-самостійники (М. Міхновський і Ю. Бачинський).

Розділ 22. КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

Особливості розвитку української культури. Освіта. Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Вищі навчальні заклади. Новоросійський університет.

Наука. Наукові товариства. М. Грушевський.

Література. Драматургія. Архітектура та містобудування. Живопис. Музика. Музеї. Українські підприємці-благодійники. Родини Терещєнєв та Харитонєв.

Фольклор та декоративно-ужиткове мистецтво. Повсякденне життя: звичаї, традиції, побут. Зміни у житті українських жінок. Особливості релігійного життя.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Д'ячков С.В., Мартем'янов О. П. Історія стародавнього світу. Давня історія українських земель. 6 клас: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. – Харків: Ранок, 2006. – 336 с.
2. Ладиченко Т.В., Свідерський Ю.Ю., Романишин Н.Ю. Історія України. 7 клас: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. – К.: Грамота, 2007.
3. Смолій В.А., Степанков В.С. Історія України. 7 клас: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2007.
4. Струкевич О.К., Романюк І.М., Пірус Т.П. Історія України. 8 клас: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. – К.: Грамота, 2008.
5. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України. 8 клас: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. – К.: Ранок, 2008.
6. Власов В.С. Історія України. 8 клас: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2008. – 304 с.
7. Швидько Г.К. Історія України. 8 клас: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2008.
8. Турченко Ф.Г., Мороко В.М. Історія України. 9 клас: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2009.
9. Реєнт О.П., Малій О.В. Історія України. 9 клас: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2009. – 240 с.
10. Струкевич О.К. Історія України. 9 клас: Підручник для загальноосвіт. навч. закл. – К.: Грамота, 2009.

Додаткова

1. Бойко О.В. Історія України. Підручник. – К.: Академвидав, 2010. – 687с.
2. Кульчицький С.В., Мицик Ю.А., Власов В.С. Історія України. Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх закладів. – К.: Літера ЛТД, 2008. – 528 с.
3. Іващенко О.М., Поліщук Ю.М. Історія України в таблицях. . – К.: Генеза, 2006.
4. Сургай Г.І., Гусєв В.І. Історія України. Хрестоматія. – К.: Кий, 2001.
5. Земерова Т.Ю., Скирда І.М. Довідник з історії України (із завданнями). – К.: Весна, 2010.

В якості допоміжних джерел рекомендовано використання контурних карт та атласів з історії України за 6 - 9 класи загальноосвітньої школи.